

Zeven stappen

Misschien heeft u ook wel de neiging om te denken bij dit gebod: 'Begeerte? Nou, dat valt wel mee bij mij. Ik ben best een tevreden mens.' Bij begeerte denken we al snel aan enge mannetjes die van alles willen met vrouwen of die dollartekens in hun ogen hebben. Maar bij ons, gewone mensen, valt dat toch wel mee?

Nou..... dat staat nog te bezien! Die neiging, om te willen hebben wat een ander ook heeft, die zit wel héél diep in onze genen. Dat zie je al bij kinderen. Een half jaar lang heeft het speelgoedvliegtuig in de kast gelegen.

Ongebruikt. Dan komt Jantje, die pakt het vliegtuig, en die begint ermee ermee te spelen. 'Broem, broem...' En precies dan komt Pietje, en hij zegt: 'Ik wil nou ook een keer. Kom op, Jantje, jij hebt hem nou de hele tijd al!' En zo komt er ruzie. Opeens is dat vliegtuig aantrekkelijk. Waarom?

Omdat de ander het heeft! Zo kijk je dus naar elkaar. Er was een verkoper van kozijnen en schuifpuien, die altijd méér verkocht dan alle andere verkopers. Ze vroegen aan hem: 'Wat is nou jouw geheim?' 'O,' zei hij, 'heel eenvoudig. Als ik bij de mensen aanbel, en ze doen open, dan zeg ik langs mijn neus weg: Ik sta net naar die pui van de burens te kijken: mooi, zeg!' Zó wek je de begeerte op. Altijd kijken naar wat een ander méér heeft, mooier, beter! Hoe krijg ik mijn eigen begeerte onder controle? Die vraag wil ik met u behandelen aan de hand van zeven stappen.

1. Onderken je eigen begeerten

De eerste stap: onderken je eigen begeerten. Of beter gezegd: onderken je verkeerde begeerten, je zondige begeerten. Wanneer is een begeerte fout? Als die begeerte je jaloers maakt op een ander. Zo staat het ook in de Tien Geboden: 'Gij zult niet begeren iets *dat van uw naaste is.*' Je hebt ook goede verlangens, waar niets mis mee is. Daar kom ik straks op terug. Goede verlangens maken je niet jaloers op een ander. Maar verkeerde begeerten wel. Daar zit altijd iets fels is, iets waardoor je de ander opzij wilt schuiven.

In Exodus 20 worden een paar voorbeelden genoemd: het huis van een ander, de vrouw van een ander (of natuurlijk de man van een ander), het personeel van een ander ('zijn slaaf, zijn slavin') en ook zijn vee, zijn rund en zijn ezel. Het gaat dus om bezit, maar het gaat ook om andere dingen: iemands relatie bijvoorbeeld. Eigenlijk kun je zeggen: alles waardoor je jaloers wordt op een ander. En dat kan ook zijn: iemands lichaam, iemands uiterlijk. Het kan ook zijn: iemands talent. Bijvoorbeeld: het stéékt je dat die ander gemakkelijk contacten kan leggen, en jij niet. Of dat die ander een opgewekt karakter heeft, en jij niet. Je kunt jaloers zijn op de aandacht die iemand krijgt, zèlfs als het aandacht is omdat iemand ziek is. Zelfs daar kun je jaloers op worden. Je kunt een onverzadigbare begeerte hebben naar erkenning, naar eer, zoals anderen die ook krijgen. Voordat je het weet, gaan begeerten met je op de loop. En daarom is de eerste stap: onderken je begeerten. Denk niet te snel: 'O, daar heb ik geen last van.' Wat maakt jou jaloers? Wat steekt u, wat een ander heeft en u niet? Waar zitten uw zwakke plekken? De satan is er altijd op uit om ons juist dáár te pakken, op die zwakke plekken. Daarom is het goed dat je ze kent, onderkent, dan kun je je verdedigen. Dat is één.

2. Besef het gevaar van begeerten

Stap twee: besef het gevaar van verkeerde begeerten. Paulus schrijft aan zijn vriend Timotheüs over het gevaar van de rijkdom. Dat is dus maar één terrein. Het terrein van de begeerten is veel breder, maar wat hij schrijft, geldt ook voor andere terreinen. Leest u maar mee, vers 9 en 10: 'Wie rijk wil worden, staat bloot aan verleiding, raakt in een valstrik en valt ten prooi aan dwaze en schadelijke begeerten die een mens in het verderf storten en ten onder doen gaan. Want de wortel van alle kwaad is geldzucht. Door zich daaraan over te geven, zijn sommigen van het geloof afgedwaald en hebben ze zichzelf veel leed berokkend.'

Dus wat zegt Paulus? Als je je laat leiden door de begeerten, raak je je vrijheid kwijt. Het lijkt wel alsof je streeft naar je eigen geluk, maar het is een valstrik. De muis die zich laat leiden door zijn begeerte en de heerlijke geur ruikt van kaas, krijgt de muizenval op zijn neus en is dood.

Die leuke, knappe buurvrouw, of buurman, waar je zo eens een keertje aanwaait, die geeft je een heel vrolijk gevoel.

Een beetje *high* word je ervan.

Maar wat gebeurt er als je je laat leiden door die gevoelens? Als je zelf getrouwd bent, of die ander heeft een partner of een gezin. Je kunt je laten meeslepen, maar wat is het gevolg? Breuken, barsten, ruzies, ellende, en kinderen die de dupe zijn.

De begeerte naar macht, naar eer en aanzien, die zorgt ervoor dat je je collega's anders gaat zien. Niet meer als collega's, maar als concurrenten. Alles wat er bij die ander goed gaat, ervaar jij dan als een afgang, en alles wat er bij jezelf goed gaat, daarmee troef je die ander af. Zo verdwijnt de goede sfeer op het werk, de vrolijkheid verdwijnt, de blijdschap, de hartelijkheid. Foute begeerten, ze storten je altijd in de ellende. Daarom moeten we leren altijd een paar stappen verder te denken. We moeten leren om met ons verstand ons gevoel tot de orde te roepen. Besef het gevaar van verkeerde begeerten, dat is stap twee.

3. Besef hoe waardevol je bent voor God

Stap drie: besef hoe waardevol je bent in de ogen van God. Hoe kostbaar u bent, hoe kostbaar jij bent voor je Schepper! U denkt misschien: 'Wat heeft dat nou met begeerten te maken?' Nou, alles! Want héél vaak hebben begeerten te maken met compensatie. Je voelt je minder dan een ander. Je bent altijd aan het vergelijken. Dat is al een valkuil, altijd dat vergelijken. En in die vergelijking vind je dan al snel dat jij er minder uitkomt. Dat ga je dan compenseren: je wilt een mooier huis, of een mooiere auto, of een hogere baan, of meer applaus, meer aandacht. Je wilt óók wat voorstellen, en daardoor geef je de begeerte een kans.

Maar wat zegt God? God zegt: 'Mijn kind, voor Mij ben jij van de allergrootste waarde! Voor jou gaf Ik Mijn eigen Zoon! Voor jou kwam Jezus naar de aarde, en Hij gaf Zichzelf aan het kruis, om jouw schuld bij Mij af te betalen. Zoveel liefde toonde Hij voor jou, om jou eeuwig leven te schenken!' Als je Jezus leert kennen, dan merk je dat Hij van je houdt, ondanks al je tekortkomingen. Je hoeft dus niet krampachtig jouw gebreken te compenseren! Zijn liefde geeft zóveel rust, zóveel vrede, die liefde is nou echt:

heilzaam! Zo zegt Paulus dat hier ook, in vers 3: 'Iemand die iets anders onderwijst en niet instemt met de heilzame woorden van onze Heer Jezus Christus en de leer van ons geloof, is verblind. Zo iemand begrijpt niets, maar is ziek door zijn geredetwist en geruzie; dat leidt tot afgunst, onenigheid, laster en kwaadaardige verdachtmakingen.' Stap drie is dus: besef hoe waardevol je bent in de ogen van God. Ook zónder al die rijkdom, en eer, en macht, enzovoorts enzovoorts. Vind je rust in dat heilzame Evangelie, de boodschap van Gods liefde voor jou!

4. Dank God voor alles wat Hij je wèl gaf!

Vierde stap: dank God voor alles wat je wèl hebt gekregen. Wat schrijft Paulus in vers 6? 'Maar voor wie tevreden is met wat hij heeft, is het geloof grote winst.' Als je tevreden hebt met wat je hebt, als je dankbaar bent, dan bloeit het geloof in je leven op. Verderop, in vers 17, zegt Paulus: 'Rijken moeten hun hoop niet stellen op hun geld, maar op God, die ons rijkelijk van alles voorziet om ervan te genieten.' Heel veel zegeningen zien wij gewoon over het hoofd! Alleen al dat je een dak boven je hoofd hebt. Laatst had ik een heel gesprek met een man die geen huis heeft, geen onderdak, en die dan weer eens hier loeert, en dan daar. Bij die man draait alles om die éne vraag: 'Hoe kom ik aan een huis?' Een dak boven je hoofd. Elke dag eten. Wat een enorm wonder: elke dag eten! Je lichaam, dat functioneert. Als je één dag kiespijn hebt, dan besef je weer hoe heerlijk het is om zonder kiespijn te kunnen leven. Dankbaarheid moet je oefenen. Want alles went, vooral de mooie dingen, de luxe, de welvaart, het gemak. Dat went zó snel! Dus je moet je voortdurend weer realiseren dat het niet vanzelfsprekend is: wonen in een vrij land, geen oorlog, geen dreiging, geen dictator aan de macht. De dankbaarheid oefenen, dat kun je doen door elke dag God te danken voor minstens tien dingen. Begin maar je gebed met tien dingen om God voor te danken. Dat je Hem mag

kennen! Dat je mag leven en gezond mag zijn. Dat Hij Zijn Zoon gegeven heeft. En Zijn Heilige Geest. Noem maar op. Als je de dankbaarheid oefent,

dan word je een verwonderd mens. En verwondering is de zon die de begeerte doet smelten. Hoe meer je je verwonderd over Gods goedheid, hoe meer je verkeerde begeerten wegschrompelen. Daarom zullen we deze dienst straks afsluiten met een loflied op God. Dat is dus stap vier: God danken voor alles wat je wèl hebt gekregen.

5. Aanvaard de onvolkomenheid van het leven

Dan stap vijf: aanvaard de onvolkomenheid van dit leven. Accepteer dat je niet alles hebt! En dat je ook niet alles hóéft te hebben. Paulus is daar héél nuchter over, in vers 7 en 8: 'Wij hebben niets in deze wereld meegebracht en kunnen er ook niets uit meenemen. Wij hebben voedsel en kleren, laten we daar tevreden mee zijn.' Vooral wij hier in het Westen hebben de neiging om altijd alles nar onze hand te willen zetten. Als we iets zien wat we mooi vinden, dan moeten we het ook meteen hebben. Maar kunnen we ook de onvolmaaktheid accepteren?

'Gij zult niet begeren de vrouw van uw naaste.' Die begeerte kan opkomen als je eigen huwelijk niet volmaakt is. Kun je dat aanvaarden, dat op bepaalde punten je huwelijk niet optimaal is? Kun je aanvaarden, dat jouw huis

niet alles heeft wat je mooi vindt? Onze burenen hebben prachtige rolluiken, van die luiken die je ook in Zwitserland veel ziet, en in Oostenrijk. Maar ze kosten ook heel wat. Dat geld, daar kunnen ook heel mooie dingen van worden gedaan in de dienst van God. Dat is een heel nuchtere afweging. Na onze dood kunnen we niets meenemen. Waarom dan altijd die begeerte naar méér, en beter? Aanvaard de beperkingen van dit leven, de onvolkomenheid. Dat is stap vijf.

6. Koester de goede verlangens

Dan stap zes: koester de góede verlangens! Een goed en eerlijk verlangen kun je ook gerust een 'begeerte' noemen, een goede begeerte, maar misschien is 'verlangen' een beter woord. Een verkeerde begeerte is verbonden met zonde, en maakt je altijd tot een concurrent van de ander. Een eerlijk verlangen is altijd verbonden met liefde en doet de ander geen kwaad. Als je alleen bent, mag je verlangen naar een goede man of een goede vrouw, iemand met wie je samen God kunt dienen. Daar mag je om bidden, daar mag je naar verlangen. Je mag ernaar verlangen om een opleiding te doen, en om dan een baan te vinden waarin jij je talenten ten volle kunt gebruiken, om zo God en de mensen te dienen. Dat kan als goede loodgieter, als bestuurskundige, als zendeling, als politicus, als leraar, als boer, hoe dan ook. Je mag ernaar verlangen om te groeien als mens, om bijvoorbeeld vrijmoediger te worden, of opener. Je mag ernaar verlangen om ene taak op je te nemen in de kerk. Vers 11: 'Streef naar rechtvaardigheid, vroomheid, geloof, liefde, volharding en zachtmoedigheid. Strijd de goede strijd van het geloof, en win het eeuwige leven!'

Goede, eerlijke verlangens. Daar kun je je naar uitstrekken. En die goede verlangens, die mag je delen met je hemelse Vader. Verkeerde begeerten, die brengen scheiding tussen God en je ziel. Goede verlangens, die trekken je naar de troon van God, om ze daar neer te leggen in je gebed. Goede verlangens weerspiegelen de prioriteiten die God Zelf legt. Jezus verbindt daar een belofte aan, aan die goede verlangens. Hij zegt: 'Maak je niet druk om eten en drinken en kleding. Zoek éérst het Koninkrijk van God, en Zijn gerechtigheid, en al het andere zal je daar bovenop ontvangen' (Mattheüs 6: 33).

Koester de goede verlangens, dat is stap zes.

7. Ontdek steeds meer de vreugde van het geven!

En dan stap zeven: ontdek de vreugde van het geven, ontdek die blijdschap steeds méér! Het is zo mooi om te geven, om geld weg te geven, of om je tijd te geven aan iemand anders, of om iets van je bezit weg te geven, misschien een boek of een CD. Géven, uitdelen, dat is het tegenovergestelde van begeren, naar je toe halen wat van een ander is. Die begeerte, die brengt je in een fuik, je raakt gevangen en je verliest je vrijheid. Van geven word je rijker, gelukkiger, je wint erdoor aan vrijheid. Die houding brengt je veel dicht bij God. Paulus zegt, in vers 18: 'Draag de rijken op om goed te doen, rijk te zijn aan goede daden, vrijgevig, en bereid om te delen. Zo leggen ze een stevig fundament voor de toekomst, en winnen ze het ware leven.' Geven brengt je dicht bij de hemel. Geniet ervan!

Tien geboden. Wie zijn leven ernaar richt, is een gelukkig mens. En wie de Tien geboden doordenkt, ontdekt steeds meer van de wijsheid en de liefde van de Schepper, die weet hoe wij in elkaar steken. Voor Hem alle lof! Amen.